

«Проблеми завершення земельної реформи в Україні», чи - звершення...

Преамбулу (своєрідну увертюру) до статті у вигляді
справедливого інтерв'ю під назвою: « [Уповільнена хода
земельної реформи](#) »

»

-

«Дзеркало тижня. Україна» № 24 від 3 липня 2015 року із
відомим й знаменитим академіком НААН України

Леонідом НОВАКОВСЬКИМ

, під чиїм керівництвом вийшло три редакції Земельного
кодексу України, Володимир Чопенко виконав так:

**«За чверть віку, відколи Верховна Рада проголосила
початок земельної реформи, було і прискорення, і
гальмування. Одна з найскладніших суспільних змін
після набуття Україною незалежності то збочувала із
путівця на узбіччя, то знову вирулювала на твердь.
Тому цей шлях всіяний як позитивними віхами, так і
негативними.**

Здобутком земельної реформи можна вважати безпрецедентну соціальну акцію — безоплатну передачу у власність селян майже 30 млн. га землі. Вартість її навіть за сучасним нормативним грошовим оцінюванням перевищує 950 млрд. грн. Водночас вигулькнули серйозні проблеми з охороною земельного фонду, який подрібнили на парцели. Ми остаточно знівельовали сівозміни, втратили рубежі та елементи контурно-меліоративної організації території. Ще й всучили у приватне користування 5 млн. га малопродуктивних, надміру еродованих і деградованих угідь замість того, щоб вилучити їх з активного сільськогосподарського обігу та законсервувати.

Найсерйозніший соціальний негатив: селяни позбавлені права одержувати адекватну винагороду (орендну плату) за здачу власних наділів в оренду. Її розмір надміру мізерний — у межах 3%. Тоді як ставки орендної плати за нерухоме майно — будівлі, споруди, приміщення, земельні ділянки у межах населених пунктів — за останні роки істотно зросли. Та й Закон України "Про оренду землі"

передбачає значно вищу стелю — до 12% її вартості.

Попри квапливість чиновників запровадити ринок ріллі, шлях до нього буде тернистим. Не лише через соціальну складову, а й через відсутність ґрунтовної законодавчої бази.»

Згадуючи пройдений етап новітніх земельних реформувань в незалежній Україні, почав перечитувати свої статті, зокрема окремі в Урядовому кур'єрі:

1993 □ [«Приватизація землі – не самоціль...»](#)

1996 □ [Землю використовувати раціонально](#)

2001 □ [Хто реформує, а хто гальмує](#)

2002 □ [Земельна рента, або як забезпечити соціально-економічний розвиток через державну регуляторну політику щодо землі та її природних ресурсів](#)

2003 [**Ринок землі чи ринкові земельні відносини**](#)

2004 [**Продавати чи почекати ?**](#)

2005 [**У кого земля - у того влада !**](#)

2009 [**Болючий ювілей земельної реформи**](#)

2011 _ ["У кого земля - в того влада !"](#)

["Дебет-кредит" земельних інтересів](#)

2014 [Повноваження ресурсами приростають](#)

2015 [Конституція оминула чорноземи](#)

При цьому вважав і вважаю, що ми бачимо вихід з існуючого стану, - лише в комплексному розв'язання

наявних проблем з позиції національних, державних, місцевих, приватних та інших інтересів.

До-речі завтра (**15 липня 2015 р. 14 год.**) буде проходити круглий стіл на тему:

«Проблеми завершення земельної реформи в Україні»
в Національній академії аграрних наук України (м. Київ, НААН, вул. Васильківська, 37, конференц-зал, 2-ий поверх).

Я підготував проект: **«П'ять тезисних пунктів узгоджених позицій Інституту агроєкології і природокористування НААН, а саме:»**

1.Щоб вести розмову про завершення земельної реформи , ми маємо чітко

уявляти, якою є кінцева мета досягнення земельної реформи, - фактично аграрної, і **що ми повинні, хочемо і можемо одержати в кінцевому варіанті.**

Натомість, лунає багато розмов про **завершення земельної реформи шляхом впровадження ринку родючих земель**

2.□□□ Відсутність приватних сімейних фермерських господарств

(мають займати не менше 50 відсотків ріллі в державі)

, які погосподарювавши не менше 10 років на власній землі і можуть прийняти виважене рішення про відчуження (продаж) свого господарства разом із землею, **а також фактичне**

:

різке

скорочення

робочих місць;

деградація

сільської поселенської мережі та

опустелювання

ряду територій,

зменшення

поголів'я худоби;

монокультурність

виробництва (зернові-олійні);

зниження

родючості ґрунтів через

інтенсивність

обробітку та

неконтрольоване

застосування хімікатів;

не внесення

органічних добрив на поля і т. д,

дає нам

підстави

вважати передчасним запровадження

пропонованого

**ринку родючих земель як начебто завершального етапу
земельної реформи в Україні**

.

3.□□□ Тому спочатку необхідно в процесі науково-обґрунтованого землеустрою і землевпорядкування

виправити допущені помилки і упушення

та

, перш за все,

сконцентрувати увагу на

формуванні в агроландшафтах економічно, екологічно і соціально ефективних землеволодінь,

а саме:

-

понад

250

тис.

приватних сімейних селянських (фермерських) господарств

(родові, сімейні маєтки, які створюють молоді сім'ї),

заснованих на особистій праці сім'ї як основи

життєдіяльності людини в гармонії із навколишнім середовищем

(на площі біля

10

млн. га

малих масивів орних земель і

4-5

млн. га інших угідь)

, а також

близько

5

тис.

спеціалізованих

селозберігаючих господарств

різної форми господарювання і напрямків (переважно з

найманими працівниками) загальною площею близько **10**

млн. га

високо цінних й високотоварних великих масивів ріллі.

4.□□□ В державі **необхідно негайно прийняти** відповідні нормативно-правові акти, які б

були

обов'язковими до виконання

, і

які б

забезпечили

в процесі

науково-обґрунтованого землеустрою і

землевпорядкування,

також одночасно,

удосконалення

структури земельних угідь

і

напрямів господарської діяльності

та

збалансоване співвідношення між земельними угіддями

, дотримуючись екологічної

безпеки і рівноваги

території в екосистемах

.

Для цього необхідно:

- **зменшити** площу орних земель за рахунок ерозійно-небезпечних, деградованих, малопродуктивних і техногенно-забруднених сільськогосподарських угідь, заплав і прибережних захисних смуг водних об'єктів (на 5 млн. га), **збільшивши** площі: сіножатей, пасовищ, лісів, полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень, водоймищ тощо, відповідно до науково обґрунтованих показників з урахуванням регіональних особливостей і природно-кліматичних умов;
- **розширити** ареал наявних територій та об'єктів природно-заповідного фонду (1,2 млн. га), **створити** умови для формування екомережі;

с

- **прописати** регламенти екологічно **збалансованих технологій** землекористування, у тому числі **спрямовані** на розвиток **органічного** сільськогосподарського виробництва тощо.

Лише за таких умов **можливо забезпечити, також, виконання Національного плану дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням**, концепцію якого схвалено Кабінетом Міністрів України від 22 жовтня 2014 року

-

5.□□□ Для практичного здійснення відповідного науково-обґрунтованого землеустрою і землевпорядкування

на місцевому рівні по всій державі та

впровадження

відповідних заходів, включаючи фінансування,

необхідно

утворити

,

в межах існуючої штатної чисельності різноманітних підрозділів виконавчої влади, дієву позавідомчу

Національну земельну установу

України

з питань

основного національного багатства

(землі та її природних ресурсів)

, що перебуває під особливою охороною держави.

В її функції

мають входити такі три основні складові:

- Національна **кадастрово-реєстраційна система** основного національного багатства України

;

- Національний **фонд реформування і розвитку** земельних відносин і природокористування в частині національних інтересів України
;

- Національний уповноважений **орган моніторингу й контролю** за використанням і охороною земель з позиції національних інтересів України.

Запровадивши позавідомчу **Національну земельну установу** України, сформувавши **ефективні та раціональні землекористування** і удосконаливши **структуру земельних угодь**

Продавати чи почекати?

Написав Oleksander Kovaliv

Вівторок, 14 липня 2015 17:30 - Останнє оновлення Понеділок, 20 липня 2015 12:51

можливо говорити про

завершення земельної реформи

та впровадження ринку родючих земель.